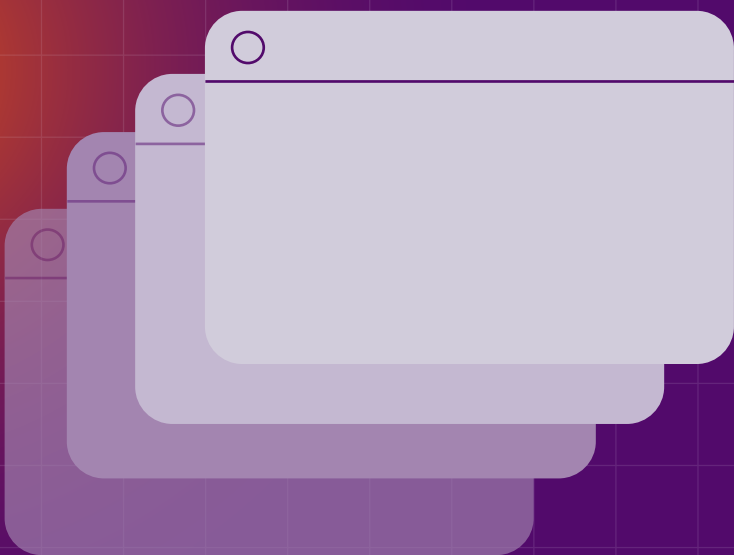

ДОКЛАД ЗА ОНЛАЙН НАСИЛИЕТО СРЕЩУ ЖЕНИ

РЕЗЮМЕ И
ПРЕПОРЪКИ
СЕПТЕМВРИ 2024

Финансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения са само на автора (ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (ЕАСЕА) и не носят отговорност за тях.

КРЕДИТИ:

Вирджиния Далла Позза
Основен автор

Мария Жоао Фаустино
Научен принос

Илиана Балабанова
Президент

Ивон Редин
Графичен дизайнер

Мери Колинс
Главен секретар

**Лаура Каун, Ирене
Росалес, Алексиа
Фафара, Вероника Забоя**
Сътрудници

Вероника Забоя
Координатор проект

Преводът е подготвен от Българска платформа към Европейско женско лоби

Funded by
the European Union

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES

АКРОНИМИ

AI Изкуствен интелект	EIGE Европейски институт за равенство между половете	IPV Насилие от интимен партньор
CoE Съвет на Европа	EPRS Служба на Европейския парламент за парламентарни изследвания	SDGs Цели за устойчиво развитие
CV Кибер/онлайн насилie	EWL Европейско женско лоби	TF VAW Технологично улеснено насилie срещу жени
CVAW Онлайн насилie срещу жени	FRA Агенция на Европейския съюз за основните права	TFV Технологично улеснено насилie
CVAWG Онлайн насилie срещу жени и момичета	GBV Насилie на полова основа	UN Обединените нации/ ОН
DSA Акт на ЕС за цифровите услуги	GREVIO Експертна група за действие срещу насилieto над жени и домашното насилie	VAW Насилie срещу жени
DSC Координатор на цифровите услуги	ICT Информационни комуникационни технологии	VLOPs Големи онлайн платформи
DV Домашно насилie		VLOSEs Големи онлайн търсачки
ECHR Европейска конвенция за правата на човека		VRD Директива за правата на жертвите

ВЪВЕДЕНИЕ

Насилието срещу жените (VAW) е проява на неравнопоставените властови отношения между жените и мъжете, които водят до заглушаване на гласът на жените в обществото и в частната сфера, до контрол над живота на жените, над техните тела и сексуалност и ги държат на т. нар. „женско място“, с други мястото, в което гласът, проблемите, желанието на жените нямат значение.

Насилието над жените има различни форми и е част от продължаващото постоянно и последователно насилие, вградено в патриархалното общество. Няма нито една страна в света, където жените и момичетата да са свободни от насилие и нито една област в живота на която и да е жена, където тя да не е изложена на заплахата или реалността от това насилие.

Дигиталният свят и култура не прави изключение от това правило. Данните, предоставени от Европейския институт за равенство между половете - EIGE¹ изчисляват, че една от десет жени е преживяла форма на онлайн насилие след навършването на 15-годишна възраст.

Изкореняването и борбата с онлайн насилието изисква стриктни международни правни и политически мерки, тъй като виртуалното пространство не познава географски граници. Необходим е цялостен подход, който включва

правни инструменти за предотвратяване на онлайн насилието (Cyber Violence - CV) и ефективна защита на жертвите, отчетност на технологичните компании, както и координирани отговори за преодоляване на сексизма и културните норми относно доминирането на мъжете над жените. Порно индустрията също трябва да бъде преодоляна. Предотвратяването на насилието над жените НЕ Е отговорност на самите жени.

Настоящият документ е резюме на „Доклад за онлайн насилието срещу жени: Преглед на политиката и препоръки“ на Европейско женско лоби (EWL), който е достъпен на английски език.

Докладът е ключов в мисията, визията и принципите на Европейското женско лоби (EWL), а именно: правата на жените са човешки права, солидарност, автономия, участие и интеграция.

ЦЕЛ НА ДОКЛАДА И МЕТОДИЧЕСКИ ПОДХОД

Следвайки [#HerNetHerRights report & Resource Pack](#)² от 2017г., този доклад има за цел да предостави препоръки на политиците и други заинтересовани страни за противодействие на онлайн насилието срещу жени (CVAW).

Докладът има **пет основни цели**:

- Представяне на CVAW с неговите ключови характеристики.
- Проучване на правната и политическата рамка относно CVAW на международно, европейско и национално ниво;
- Идентифициране на основните предизвикателства в тази област;
- Избрани примери на добри практики и как да адресираме CVAW;
- Предоставяне на препоръки към институциите на ЕС и държавите-членки за ефективно справяне с CVAW.

Анализът, на чията основа се подготви доклада е проведен в периода март-май 2024г. и са използвани следните методи на изследване:

- **Документно проучване:** задълбочено документно проучване, обхващащо широка гама от материали, включително проучвания, доклади, статии, уебсайтове, бази данни и проекти относно CVAW, издадени от международни, европейски и национални участници.
- **Правен и политически преглед:** подробен преглед на правни и политически документи на европейско, национално и международно ниво, извършено с цел картографиране на законодателни и политически инструменти, които могат да бъдат приложими към CVAW.
- **Консултация със заинтересованите страни:** с цел по-нататъшно проучване на конкретни теми от доклада бяха проведени консултации с пет ключови заинтересовани страни от различни категории (академични среди, институции, НПО).

ОНЛАЙН НАСИЛИЕ СРЕЩУ ЖЕНИ (CVAW)

Онлайн насилието (CV) представлява използването на онлайн и комуникационни технологии за причиняване, улесняване или заплаха за насилие срещу хора.³ Определението на CV варира значително не само в отделните страни, но и сред ключовите участници в тази област, което е в резултат от наличието на различни терминологии и методологии за измерването му. Онлайн насилието срещу жени (CVAW) е **форма на насилие на полово основа**.⁴ Доказателствата сочат, че CV има ясно **измерение на пола**: жените са по-склонни да изпитат единствени по рода си форми на насилие, основано на пола, в дигитален контекст, което отразява подобен модел на насилието срещу жени (VAW) в офлайн света.⁵ **Корените на онлайн насилието (CV) са в същия контекст като офлайн насилието над жени VAW, а именно в контекста на неравенството на жените**.⁶ Дигиталните пространства подсилват системните структурни неравенства между половете както и моделите на токсична маскулинизация, които движат всички форми на насилие над жени (VAW).⁷

В съответствие с Консултативния комитет за равни възможности за жените и мъжете,⁸ и според EWL, CV е част от континуума на VAW; то не съществува във вакуум, по-скоро и

двете произтичат от и поддържат множество форми на офлайн насилие.⁹ Онлайн и офлайн насилието често са взаимосвързани и/или преплетени.¹⁰

Въпреки че CVAW е толкова вредно, колкото офлайн насилието, то има някои специфични характеристики, които го отличават от другите форми на VAW, което го прави особено опасно. **То има широк обхват, предаване и скорост**, което затруднява контрола върху типа информация, която се разпространява чрез дигиталните средства. **Повишената анонимност**, предлагана от дигиталните и виртуалните пространства, позволява на потребителите да се държат безнаказано. **Трудно е да се елиминира** и така подлага жертвите на **повторно травмиране**.

Извършителите на CVAW могат да бъдат партньори или бивши партньори на жертвите, членове на семейството, приятели или анонимни лица. **Въздействието на CVAWG може да бъде толкова сериозно, колкото и офлайн насилието**.¹¹ Жертвите често се оттеглят от дигиталното пространство, не споделят мнение, изолират се и губят възможности за изграждане на своето образование, професионална кариера и мрежи за подкрепа.¹²

ГЛАВНИ ФОРМИ НА CVAW

Този доклад представя главните форми на CVAW, и те не трябва да се разглеждат като отделни категории, тъй като всяка форма на CV е взаимосвързана с други форми, както офлайн, така и онлайн, в съответствие с концепцията за непрекъснатост на насилието. Докладът признава факта, че формите на онлайн насилие са в непрекъсната еволюция, като се има предвид бързо развиващата се дигитална среда.

НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАНИТЕ ФОРМИ:

Данните за най-разпространените форми на CV варират от едно проучване до друго в зависимост от методологията и разглежданата географска област, както и от използваните дефиниции на CV. Въпреки това изглежда, че кибер-тормозът, кибер-преследването, споделянето на интимни материали без съгласие и речта на омразата са най-разпространените форми.¹³

ВСЕ ПО-ЗАПЛАШИТЕЛНИ ФОРМИ:

Сред множеството форми все по-заплашителни за жените стават използването на изкуствен интелект (AI), виртуална реалност и онлайн игрите. Използването на AI е допринесло за рязкото увеличение на цифровите сексуални фалшификати (известни като 'deepfakes').¹⁴ Както се съобщава в проучването на EPRS от 2021 г., AI инструментите за създаване на дигитални сексуални фалшификати се развиват бързо и стават по-евтини, детайлни и

достъпни за потребителите с всеки изминал ден.¹⁵ Докладът за глобалните рискове на Световния икономически форум за 2024 г.¹⁶ класира дезинформацията, предизвикана предимно от 'deepfakes', като най-сериозния глобален краткосрочен риск, с който светът ще се сблъска през следващите две години.

Половото измерение на това явление е добре доказано. Сексуалните дигитални фалшификати са насочени почти изцяло към жени.¹⁷ Всъщност по-голямата част от фалшивите видеоклипове, които в момента циркулират онлайн, съдържат сексуални изображения на жени. Изчислено е, че между 90% - 95% от всички 'deepfakes' се отнасят за материали, изобразяващи голота или сексуално явни дейности,¹⁸ а по-голямата част от тези 'deepfakes' (90%) се отнасят за жени.¹⁹

По същия начин технологията за 3D анимация е все по-способна да генерира видеоклипове с качество, подобно на базираната на AI 'deepfake' технология.²⁰ Някои програми за deepfake комбинират генериране на изображения с изкуствен интелект и 3D анимация; най-вече технологиите за аватари, които анимират 3D модели на главата или цялото тяло на човек. Използването на 3D аватари се разпространи в Мета вселената, а броят на смущаващите разкази за жени, подложени на сексуално насилие и тормоз от 3D аватари, се е увеличил.²¹

По същия начин, тъй като повече жени се присъединяват към общности за онлайн

‘Маносферата’ е мрежа от онлайн общности за мъже, които се застъпват за различни права и интереси на мъжете, като същевременно насърчават идеологии за омраза срещу жените, антифеминистки и сексистки вярвания.

игри, те съобщават, че много често стават жертва на онлайн сексуален тормоз. Онлайн общностите за игри се възприемат като една от най-несправедливите онлайн среди за жените.²²

МАКРО ФОРМИ:

Въпреки че формите на CVAW са многобройни и се дефинират по различен начин в различните държави и заинтересованите страни, могат да бъдат идентифицирани някои макро категории CVAW. Това са категории, обхванати от първата по рода си Европейска директива относно насилието над жени, приета през април 2024г. - споделяне без съгласие на интимен или манипулиран материал, онлайн преследване, онлайн тормоз и онлайн подтикване към насилие или омраза.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФОРМИ:

Докладът предоставя описание на допълнителни форми на CV (напр. бомбардиране в Google, запечатване и др.). Списъкът не е изчерпателен, като се има предвид, че нови форми продължават да

се появяват успоредно с увеличаването на дигитализацията и бързото развитие на технологиите. Някои от тези допълнителни форми са описани в ‘маносферата’ и порнографията.

‘Маносферата’ (manosphere) е мрежа от онлайн общности за мъже, които се застъпват за различни права и интереси на мъжете, като същевременно насърчават идеологии за омраза срещу жените, антифеминистки и сексистки вярвания. Те обвиняват жените и феминистките за всякакви проблеми в обществото. Много от тези общности насърчават враждебност или дори омраза към жените и момичетата.²³ Порнографията насърчава вредните стереотипи в изобразяването на жените. Производството и продажбата на порнография насърчава и води до насилие над жените, и играе ключова роля в оформянето на представите на мъжете и жените за взаимоотношенията по половете. Освен това, порнографията прави насилието да изглежда ‘секси’. Статистиката сочи, че в държавите с по-висок тираж на порнографски списания има и по-висок процент на изнасилвания.²⁴

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

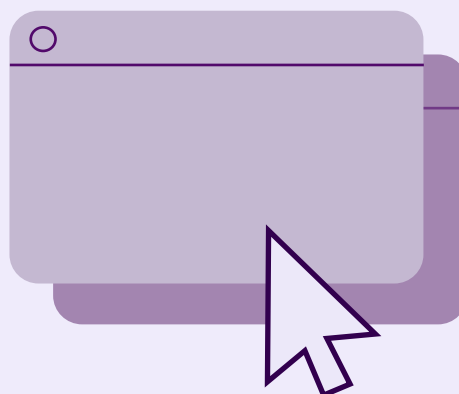
Липсата на съгласувани дефиниции на CV и методики за нейното измерване правят особено трудно да се оцени степента на проблема.²⁵ Въпреки пропуските и различията в методологиите, съществуват някои опити за измерване на CV както на международно ниво, така и на ниво ЕС.

Глобален доклад,²⁶ който синтезира резултатите от проучвания на онлайн VAWG, от 2018 г. нататък, сочи, че между 16 - 58 % от жените са преживели CVAW. По същия начин Economist Intelligence Unit установява, че 38% от жените са имали личен опит с онлайн насилие, а 85% от жените, които прекарват време в онлайн пространството, са били свидетели на дигитално насилие срещу други жени.²⁷

Острата липса на данни и изследвания относно CVAW е основен проблем на ниво ЕС. Някои опити за установяване на разпространението на някои форми на CVAW бяха направени от Агенцията за основните права (FRA) през 2014 г. и 2019 г.²⁸ Проучването на FRA от 2019 г.²⁹ установи че 13% от жените са били обект на кибертормоз през последните 5 години. Други интересни данни идват от проучването на HateAid от 2021 г.³⁰ Проучването разпитва 2,000 души на възраст между 18 и 80 години от всички страни членки на ЕС за техния опит с дигиталното насилие. Резултатите показват, че: 50% от младите възрастни (18-35 години) в ЕС са засегнати от омраза в интернет; 30% от жените

в ЕС се страхуват, че техни фалшиви интимни снимки могат да бъдат споделени без тяхно съгласие; 80% от анкетираните дават негативна оценка за онлайн платформите.³¹

На **национално ниво**, в Германия, Франция и Испания повече от една от две (53%) от жените на възраст 18-34 години са били жертва на злоупотреба, базирана на снимки. От жените жертви, 82% съобщават, че се чувстват по-малко сигурни като някои споделят, че искат да се оттеглят напълно от онлайн пространствата. Във Франция повече от 4 от 10 души казват, че са били жертви на кибер тормоз.³³

ПОЛОВОТО ИЗМЕРЕНИЕ НА CV

Онлайн насилието има полово основано измерение. Според доклад на FRA от 2023 г.³⁴ който се фокусира върху онлайн омразата в публикации в социалните медии, жените са изправени пред повече онлайн тормоз, отколкото всички други целеви групи (хора от африкански произход, роми и евреи). По подобен начин, американско проучване установява, че 33% от жените под 35 годишна възраст съобщават, че са били сексуално тормозени онлайн, в сравнение с 11% от мъжете.³⁵ По същия начин GREVIO³⁶ подчертава, че и мъжете и жените могат да претърпят инциденти на междуличностното насилие, но жените са значително по-склонни да бъдат обект на повтарящи се и тежки форми на насилие както в онлайн, така и офлайн среда.

Докато всички жени, които имат достъп до дигитални пространства, са изложени на рискове от CV, **някои групи жени са особено уязвими.** Дигиталните форми на насилие, основано на пола, могат да бъдат особено изразени за жени и момичета, изложени на риск или **на пресичащи се форми на дискриминация**, и могат да бъдат изострени от фактори като **увреждане, сексуална ориентация, политическа принадлежност, религия, социален произход, миграционен статус или статут на знаменитост, възраст, и др.**³⁷ Жените **в обществения живот, включително активисти за правата на жените, жени защитници на правата на човека, жени в политиката и жени журналисти също са често срещани мишени на CV.**³⁸

ИЗВЪРШИТЕЛИ

CVAW може да бъде извършено както от мъже, така и от жени. Въпреки това, **в повечето случаи жените са по-често обект на насилие от страна на мъже, които могат да бъдат както непознати, така и познати на жертвата.**³⁹ Например, по-голямата част от извършителите на сексуално насилие, базирано на снимки, са мъже.⁴⁰ **Извършителите могат да бъдат един или**

много. Имайки предвид, че технологията позволява лесно и бързо разпространение на вредно съдържание, е важно да се идентифицират както **основните, така и вторичните извършители.** Например, едно лице може да сподели интимно изображение без съгласие (основен извършител), което след това може да бъде гледано и споделено от множество потребители (вторични извършители).⁴¹

ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА CVAW ВЪРХУ ЖЕНИТЕ

CVAW често се възприема като по-малко сериозна и по-малко вредна форма на GBV, въпреки че може да има толкова сериозни последици за здравето и живота на жените, колкото физическото и сексуалното насилие.

Публичният, широко разпространен, повтарящ се характер на CVAW, както и взаимовръзките между онлайн и офлайн насилието карат оцелелите да се чувстват в постоянен страх и несигурност.⁴²

GREVIO отбелязва тежки **психологически, икономически и социални въздействия на CVAW**. В допълнение към ефектите на индивидуално и социално ниво, съществуват и **значителни финансови последици от CVAW**, като разходи за здравеопазване, възникнали в резултат на тормоз, увреждане на перспективите за кариера, загуба на работа и отсъствие от работа. Проучването на EPRS установява, че общите разходи за онлайн тормоз и онлайн преследване за отделните

лица и обществото са между €49.0 and €89.3 милиарда.⁴³

Ефектите върху жените в политиката и журналистиката са особено пагубни. Първите са склонни да намалят политическата си активност, като се отказват от участие в избори или дори напускат поста си преждевременно.⁴⁴ Сериозни въздействия засягат и **жените журналистки**. Проучване установява, че 30% от интервюираните жени журналистки са се самоцензурирали в социалните медии в резултат на онлайн насилие.⁴⁵ Резултатът е, че CVAW ограничава общественото участие и лидерството на жените: **гласовете на жените са заглушени, дискредитирани и цензурирани.**

ПРАВНА И ПОЛИТИЧЕСКА РАМКА ОТНОСНО CVAW

МЕЖДУНАРОДНО НИВО

На **международно ниво** Организацията на обединените нации (ООН) и Съветът на Европа (СоЕ) повдигат въпроса за CVAW. Основният правен инструмент е Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието срещу жени и домашното насилие (**Истанбулска конвенция**).⁴⁶ ЕС се присъедини към Истанбулската конвенция през юни 2023г., шест години след нейното подписване, и задейства влизането в сила на Конвенцията в рамките на ЕС на 1 октомври 2023г.⁴⁷ Въпреки ратифицирането от страна на ЕС, пет държави-членки⁴⁸ все още не са ратифицирали Конвенцията.

Въпреки че Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието срещу жени и домашното насилие не се позовава на CVAW, нейният обхват, както е дефиниран в член 2, се простира до насилие, извършено в онлайн пространства и чрез ICTs. Освен това, текстовете относно сексуалния тормоз (чл. 40) и преследване (чл. 34) са приложими и към CVAW. Конвенцията се тълкува в светлината на **Общата препоръка 1 на GREVIO**,⁴⁹ която категоризира проявите на насилие над жени в дигиталната сфера като израз на насилие, основано на пола (GBV), обхванато от Истанбулската конвенция.

НИВО ЕС

На ниво ЕС, основният законодателен инструмент е Директива 2024/1385 относно борбата с насилието над жени и домашното насилие,⁵⁰ приета от Европейския парламент

и Съвета на ЕС през април 2024г. Директивата съдържа четири члена посветени на CVAW: Член 5 - относно несподеляне по взаимно съгласие на интимен или манипулиран материал; Член 6 - относно онлайн преследването; Член 7 - относно онлайн тормоза и член 8 - относно онлайн подбуждането към насилие или омраза. Директивата също така определя правата на жертвите на всички форми на насилие над жени или домашно насилие, и осигурява тяхната защита.⁵¹

Директивата може да се счита за **значителна стъпка към постигането на по-добра защита на жените и момичетата пострадали от VAW**. Тя бележи **значително подобрение** във въвеждането на минимални стандарти по отношение на тези форми на CV.⁵² Сред силните страни на Директивата е, че тя обхваща в един инструмент както офлайн, така и онлайн форми на насилие. Освен това, Директивата обхваща и двете форми: когато жертвата обикновено познава извършителя (напр. преследване, тормоз), и когато жертвата не познава извършителя (напр. омраза, deep fakes и др.).

Въпреки силните си страни, **Директивата не е без граници и е обект на критики**. Например, членове 5-8 относно CVAW се отнасят до **умишлено поведение**. Това позоваване поставя някои правни предизвикателства, тъй като трябва да се докаже умишлеността на деянието. Това **поставя сериозна тежест на доказване върху жертвите на CV**, като се има предвид и сложността на новите технологии, използвани за извършване на CV и фактът, че на жертвите може да липсват

умения за информационни и комуникационни технологии (ICT). Освен това, членове 5, 6 и 7 се отнасят за **„сериозна вреда“**. Това условие създава правна несигурност за жертвите в различните държави, оставяйки на съдебната преценка решението дали тези действия са наказуеми. Тази формулировка се основава на липсата на осведоменост за вредата от CV.⁵³

В допълнение, членове 5 и 7 се отнасят до предоставяне на определени материали за **обществото** чрез ICT. Съображение 18, във връзка с член 5, оставя тълкуването на термина **„обществено“** на преценката на съдията в зависимост от обстоятелствата и използваните технологии, които могат да **рискват да изключат WhatsApp групи например**. Съображение 26, във връзка с член 8, вместо това гласи, че **„обществено“** трябва да се разбира като достигане до **неограничен брой потребители**. По-широкият термин **„други крайни потребители“**, както е предложен от Европейския парламент, би бил за предпочитане, както приема EWL.⁵⁴

Член 5, буква б), относно споделянето без съгласие на манипулиран материал също има ограничен обхват - важи само за материали, за лицето **„занимаващо се със сексуални дейности“**. Следователно **изключва голи снимки, оставяйки извън обхвата голяма част от сексуалните дигитални фалшификати**. Освен това, разбирането и тълкуванията за **„сексуални дейности“**, вероятно ще варират значително в различните държави-членки и ще доведе до объркване на определенията.

Позоваване на изключения, свързани със **„свободата на изразяване“** и **„свободата на изкуствата и науката“** в член 5 и съображение 20, също са тревожни, тъй като те могат да бъдат използвани за оправдаване

на споделянето без съгласие на интимен материал. Тези включвания могат да намалят ефективността на този член, като оставят на съдебните органи преценката дали да криминализират споделянето на интимни изображения без съгласие или не. Според EWL идеята за свобода на изразяване не трябва да се превръща в начин за оправдаване на онлайн омраза и дискриминация по полов признак.⁵⁵

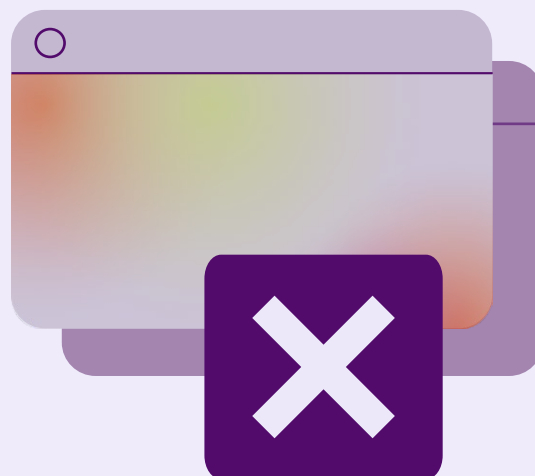
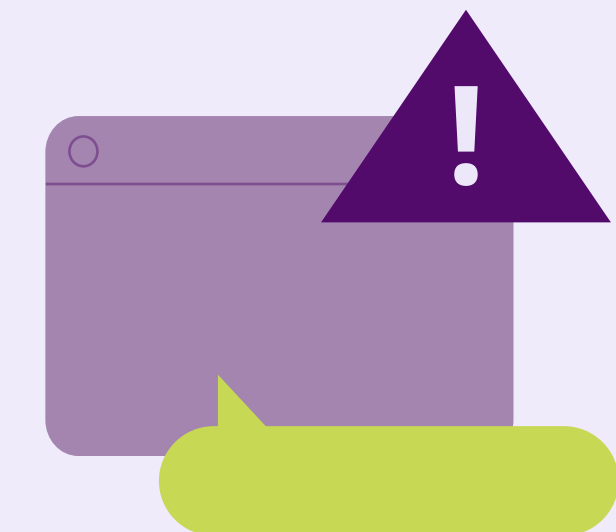
Бързото премахване на тревожен материал е предвидено в член 23 от VAWG за DV. Такава мярка допълва действията по друг ключов фактор в дигиталната област, **Акт на ЕС за цифровите услуги**⁵⁶ (DSA). Последният е приет през октомври 2022г. и има за цел да създаде по-безопасна онлайн среда за потребителите и компаниите в ЕС. Той определя ясни отговорности за онлайн платформите и социалните медии, занимава се с незаконно съдържание и продукти, реч на омразата и дезинформацията, както и увеличава прозрачността с по-добро отчитане и надзор.

Според учените,⁵⁷ мерките в **DSA могат да се считат за добре дошло признание за разпространението и вредите от сексуалното насилие, основано на изображения**. **GBV се признава като една от макрообластите на рисковете**, заедно с други рискове. В рамките на макрообластта GBV, конкретни категории⁵⁸ са в процес на създаване от страна на Комисията в рамките на **„Доклад за изискване на прозрачност“**. **Друго положително развитие по DSA е фактът, че Комисията определи съгласно DSA три порнографски платформи (Pornhub, XVideos and Stripchat) като много големи онлайн платформи (VLOPs) през декември 2023г.**⁵⁹ Такова определение води до повишени отговорности по отношение на прозрачността и защитата на децата.

ДРУГИ СЪОТВЕТНИ ПРАВНИ ФАКТОРИ НА ЕС, ПРИЛОЖИМИ КЪМ CVAW СА:

- **Законът за изкуствения интелект**⁶⁰ (AI), приет от Европейския парламент на 13 март 2024г. Въпреки че законът представлява възможност за смекчаване на някои от рисковете, породени от злоупотребата с AI като например 'deepfakes', той не съдържа никакво изрично позоваване към CVAW. Освен това, Законът се позовава на равенство между половете само на повърхностно ниво.⁶¹

- **Директивата за правата на жените**⁶² (Директива 2012/29/EU), все още е в процес на преразглеждане към 2024г., която гласи, че всички жертви на престъпления (в т.ч. и на CV) и членовете на техните семейства трябва да бъдат признати и третирани по уважителен и недискриминационен начин въз основа на индивидуален подход, съобразен с нуждите на жертвата.

- **Директива за превенция и борба с трафика на хора и защита на жертвите**⁶³ (Директива 2011/36/EU)⁶⁴ която беше актуализирана през април 2024г. Преразгледаната версия въвежда трафика на хора, извършен или улеснен чрез ИСТ, включително интернет и социални медии, като утежняващо вината обстоятелство, когато се отнася до сексуална експлоатация..

- **Общият регламент за защита на данните**⁶⁵ (Регламент (EU) 2016/679), съдържа „право на изтриване“, по-известно като правото да бъдеш забравен. Регламентът обаче не определя каквато и да е форма на CV, но предоставя защита на жертвите (напр. жертви на споделяне на интимни изображения без съгласие) и предвижда налагане на санкции срещу лицето, отговорно за споделяне на съдържание без съгласие и срещу издателя на такъв материал.⁶⁶

Директивата може да се счита за **значителна стъпка към постигането на по-добра защита на жените и момичетата пострадали от VAW.**

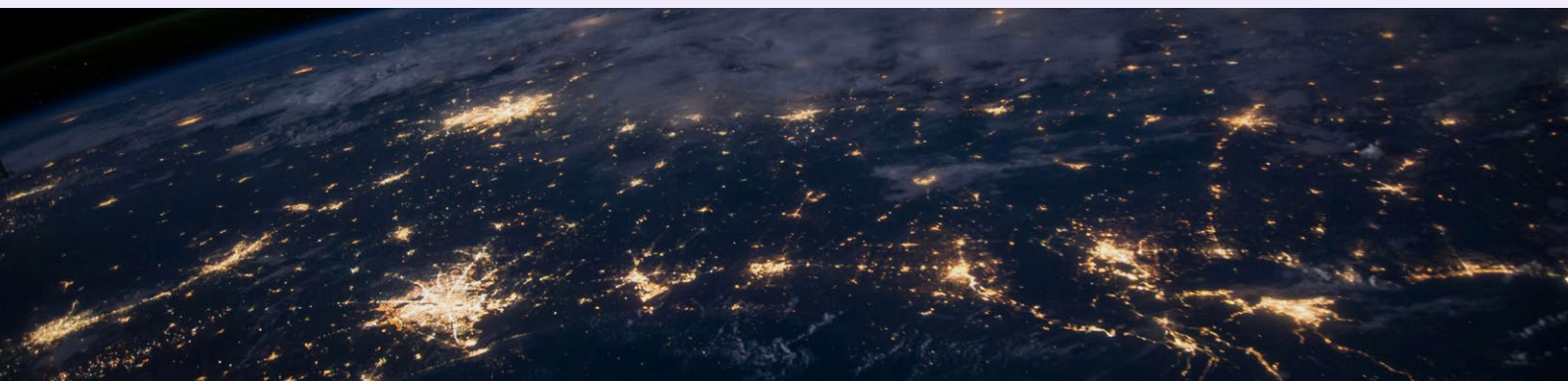
НАЦИОНАЛНО НИВО

През последните пет години някои държави-членки предприеха важни стъпки за предотвратяване и борба с някои аспекти на CVAW.⁶⁷ Например, във **Франция**, онлайн тормозът срещу жени и момичета е въведен като ново криминално престъпление. В **Словения и Полша**, законодателството криминализира както офлайн, така и онлайн проявите на преследване. Италия въведе незаконното разпространение на изображения или видеоклипове с явен сексуален характер като криминално престъпление, **Австрия** прие онлайн пакет за реч на омразата, който предоставя нови начини за справяне с нея. В **Естония**, беше създадено звено „уб полицаи“ в полицията, което е специализирано в справяне с речта на омразата и онлайн тормоза, а в **Ирландия** законопроектът от 2021г. за тормоза, вредната комуникация и свързаните с това престъпления криминализира всички форми на споделяне на интимни материали без съгласие, с наказания от 10 години затвор.⁶⁸ Извън ЕС Обединеното кралство наскоро прие нови инициативи за криминализиране на онлайн флашинг и по-общо незаконно онлайн съдържание чрез Закона за онлайн безопасността, който получи кралско одобрение през 2023г.⁶⁹

КЛЮЧОВИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Установени са следните предизвикателства:

- **Липсата на осведоменост и подценяването** на сериозността на CVAW са основни проблеми, които допринасят за **недостатъчното докладване**.
- На международно ниво и на ниво ЕС, **все още няма хармонизирана дефиниция на CVAW**. В резултат на това **правните и статистически дефиниции на CV се различават значително** в различните страни и организации. Освен това повечето определения са **неутрални по отношение на пола и не признават връзките между онлайн и офлайн насилието**.
- Като се има предвид бързото развитие на технологиите, **правните рамки за CVAW са склонни да остаряват много бързо**.
- **Липсата на данни за CVAW** се утежнява от факта, че **съществуващите данни често не са разбити** по пол, възраст, връзка между жертвата и извършителя, увреждане или други значими фактори.
- **Недостатъчното представителство на жените в ICT сектора допринася за липсата на измерение на пола в продуктите на ICT**, включително онлайн игри и платформи за виртуална реалност, където CVAW нараства.
- Съществува **слаба осведоменост за CVAW и различните му проявления сред съответните институции**, включително съдии, прокурори, полиция, здравни специалисти и преподаватели, които **нямат достатъчно обучение и специализиран опит**.
- **Социалните медии и онлайн платформите не винаги действат ефективно** за премахване на незаконно и вредно съдържание. **Системите за докладване на жалби на онлайн платформите не винаги са лесни за използване**, в резултат на което жертвите не знаят към кого могат да поискат подкрепа.

ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА СПРАВЯНЕ С CVAW

Идентифицирани са различни видове добри практики в и извън ЕС. Последните са категоризирани въз основа на техния обхват и фокус. Един пример за всяка практика е даден по-долу:

► **Изграждане на капацитет:** В Словения бяха организирани семинари и обучителни сесии за служители на правоприлагащите органи и съдии с цел подобряване на капаците им за разследване и преследване на дигиталното измерение на насилието срещу момичета и жени. Наръчник с насоки за това как да се справят със случаи на CVAW също беше приет и разпространен до всички словенски полицейски участъци и дирекции, прокуратури и съдилища.⁷⁰

► **Участие на националните институции по правата на човека:** Националните институции за правата на човека играят важна роля в борбата с CVAW, особено когато техният мандат им позволява да разследват случаи на онлайн реч на омразата. В Белгия Институтът за равенство между жените и мъжете подаде наказателна жалба срещу платформа за социални медии за отказ да сваля интимни изображения без съгласие.⁷¹

► **Превенция:** Проучване,⁷² финансирано от Съвета за научни изследвания в областта на социалните и хуманитарните науки (SSHRC) и Canadian Heritage, разкрива как овластяването

на младите хора с дигитална агенция може да бъде сила срещу надигащата се вълна от дезинформация, подхранвана от 'deepfake' и технологиите за изкуствен интелект. Проучването се фокусира върху начина, по който младежите възприемат въздействието на 'deepfakes' и изследва техния капацитет и желание да противодействат ефективно на дезинформацията.

► **Участие на оцелелите:** Коалицията Reclaim за прекратяване на онлайн базираното на изображения сексуално насилие⁷³ обединява глобална мрежа от лидери за ускоряване на глобалния отговор на онлайн базираното на изображения сексуално насилие чрез споделени инициативи в застъпничеството, политиките, технологиите и услугите за оцелели. Коалицията нарича лица с познания от първа ръка за сексуално насилие, базирано на изображения, „експерти от истински опит“. Коалицията дава глас на оцелелите и техния опит.

► **Горещи линии:** Гореща линия *Access Now Digital Security Helpline* помага на жени, изложени на риск от CV, да подобрят практиките си за дигитална безопасност и

предоставя спешна помощ на жени под атака. Денонощната телефонна линия за дигитална сигурност предлага пряка техническа помощ и съвети в реално време на групи от гражданското общество и активисти, медийни организации, журналисти и блогъри и защитници на правата на човека.

► **Противодействие на онлайн сексизма и речта на омразата онлайн:** #StopFisha⁷⁴ е френска феминистка НПО, която има за цел да се бори с онлайн сексизма. Създадена е като подкрепа за жертвите и като сигнал за осъждане на онлайн сексизма по време на пандемията от Covid-19. Тъй като движението продължаваше да расте, #StopFisha се превърна в неправителствена организация, която сега се бори с всички форми на сексистко и сексуално онлайн насилие.

► **Специализирани услуги за поддръжка:** В няколко държави се въвеждат специализирани правоприлагащи звена със задълбочени познания по CVAW, за да се гарантират ефективни и отзивчиви полицейски разследвания и подкрепа на жертвите. Специализираните правоприлагащи звена са все по-често срещани в Латинска Америка. Например, федералната полиция на Мексико има съдебномедицински отдел, който отговаря за разследването на онлайн престъпленията, включително и CVAW. По същия начин Националната полиция на Колумбия има подобен полицейски център за кибернетика, а федералната полиция в Бразилия включва Служба за борба с онлайн престъпността

► **Премахване на опасно съдържание:** орецтата линия за порно отмъщение в Обединеното кралство (RPH) помага на хората да не станат жертви на злоупотреба с интимни изображения без съгласие. От създаването си, RPH е подкрепил хиляди жертви с над 90% процент на премахване, като успешно е премахнал над 200,000 индивидуални интимни изображения без съгласие от интернет.⁷⁶

ПРЕПОРЪКИ

Следните препоръки са формулирани въз основа на задълбочено документно проучване, преглед на правни и политически документи и консултации със заинтересованите страни. Въпреки че общите препоръки се отнасят за всички заинтересовани страни в областта на CVAW, конкретни препоръки са изготвени за институциите на ЕС и държавите-членки.

ОБЩИ ПРЕПОРЪКИ

Изслушвайте оцелелите: Вслушването в гледните точки на оцелелите жени е от съществено значение, както и включването им в разработването и прилагането на програми, политики и предоставяне на услуги за CVAW. Оцелелите често се сблъскват с обвиненията срещу самите тях, въпреки че не е отговорност на жените да предотвратят CV. Необходимо е генерален подход, който включва правни средства за защита на жертвите и предотвратяването на CV и призовава големите технологии да изпълняват своите отговорности, както и координиран отговор за преодоляване на сексизма и т.нар. 'културни норми', за да се избегне обвиняването на жертвите.

Увеличаване участието на жените в технологичния сектор: От първостепенно значение е да се гарантира участието на жените в проектирането на продукти, съобразени с пола. Това включва проектиране на технология, при която жените не са сексуализирани и

където са налични лесно достъпни и безопасни механизми за докладване, както и достъп до подкрепа.

Укрепване на сътрудничеството между заинтересованите страни: Засилване на сътрудничеството между широк кръг от заинтересовани страни (действащи лица от ЕС, държавите членки, технологичният сектор, гражданско общество, жертви на CVAW, национални институции за правата на човека, организации за правата на жените и т.н.) за ефективно справяне с CVAW чрез ключови партньорства и координирани действия биха избегнали текущи припокривания и пропуски в действията. Текущият обмен на знания и сътрудничеството между ключови участници са от съществено значение, включително учене от държави с по-напреднали системи за справяне с CVAW.

Гарантиране, че технологичният сектор, по-специално социалните мрежи и

онлайн платформите, изпълнява своите задължения: Социалните мрежи и онлайн платформите трябва да бъдат държани отговорни в борбата срещу CVAW. Технологичният сектор трябва проактивно, своевременно и ефективно да наблюдава и премахва речта, насаждаща омраза към пола, сексистко и женомразко съдържание и други форми на CVAW. Секторът също така трябва да засили сътрудничеството с правоприлагащите органи за адекватно справяне със случаите на CVAW. Освен това, трябва да предоставя ефективни ресурси за потребителите, за да разпознават и да предприемат действия срещу онлайн злоупотреби. Накратко, технологичните компании, онлайн платформите и социалните медии, включително порно платформи е необходимо да предприемат действия по отношение на повишена прозрачност и отчетност, по-бързо премахване на незаконно съдържание, безопасност и превенция.

Подход към порнографията в контекста на континуума на CVAW: WL осъжда бизнеса с порнография и подчертава огромните финансови печалби, направени от порнографските индустрии, всъщност е бизнес с проституция. EWL се застъпва за ЕС и държавите-членки да предприемат действия, за да гарантират, че порнографията е призната за форма на VAW.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ИНСТИТУЦИИТЕ НА ЕС

Хармонизиране на определенията и категориите на CVAW на ниво ЕС и в институциите на ЕС: за да се преодолеят съществуващите несъответствия в националните правни системи, които възпрепятстват ефективната защита

и наказателно преследване и оказват отрицателно въздействие върху събирането на данни. Към днешна дата единственият опит за хармонизиране на правни и статистически дефиниции на CVAW е извършен от EIGE.⁷⁷ Дефинициите на EIGE трябва да бъдат приети от всички институции на ЕС.

Разработване на насоки и индикатори за събиране на данни относно CVAW: ЕС следва да разработи ясни насоки и показатели, подкрепящи държавите членки в усилията им да събират данни относно CVAW, както в момента прави EIGE.

Подобряването на Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие в бъдеще и разширяване на нейния обхват: Директивата може да се счита за ценно средство за защита на жените от основните форми на CVAW. Все пак са необходими някои подобрения в контекста на бъдещи актуализации на директивата. Имайки предвид връзките между CV и изнасилването, изнасилването като сексуален контакт без свободно дадено съгласие, трябва да бъде включено в текста. Позоваванията на умишлеността на поведението и на ,сериозна вреда' трябва да бъдат премахнати, тъй като те налагат тежест на доказване върху жертвата. Производството и разпространението на порнографски материали, изобразяващи актове на сексуално насилие, трябва да бъдат включени в преразглеждането на Директивата, тъй като това е форма на сексуална експлоатация. Обхватът на престъплението трябва да бъде разширен, за да обхване всички форми на сексуално насилие, основано на изображения, включително порнография.

Като цяло е необходима културна системна промяна по отношение на ролята на пола за да се справим с насилието и като с неговите корени.

Актуализиране на съществуващото законодателство на ЕС, за да се справи с половия характер на CV: Директивата за правата на жертвите трябва да бъде актуализирана с цел включване на членове, специално посветени на CV и нейното полово измерение. Решението от 2008 г. относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия също трябва да бъде преразгледано, за да включи позоваване на речта на омразата, основана на пола, чрез средствата на ICT.

Ефективно прилагане на DSA: Европейската комисия има правомощия за прилагане и разследване във връзка със задълженията по DSA. От първостепенно значение е Комисията ефективно да упражнява тези правомощия (включително налагането на глоби) в сътрудничество с националните координатори на дигиталните услуги, за да се гарантира, че онлайн платформите и посредническите услуги изпълняват задълженията си в съответствие с DSA.

Включване на препратка към CVAW съгласно Закона за изкуствения интелект: В светлината на разпространението на сексуални дигитални фалшификати ('deepfakes') и други форми на насилие над жени чрез AI, спешно

се препоръчва бъдещите актуализации на Закона за AI, които се отнасят до CV чрез цялостен подход, чувствителен към пола.

Редовно издаване на насоки за нови форми на CVAW: Като се има предвид нарастването на CVAW, улеснени от AI, и неспособността на правните и политически рамки да бъдат в крак с новото развитие на ICT, ЕС трябва редовно да издава насоки за това как да се справя с най-новите форми на CVAW по ефективен начин.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ

Съгласуване на националните дефиниции на CVAW с хармонизирани определения на ЕС, чувствителни спрямо пола: Държавите членки следва да включат хармонизираните в ЕС дефиниции и категории на CVAW в своите собствени правни и политически рамки, както и в своите системи за събиране на статистически данни, за да гарантират събирането на сравними такива в различните държави.

Редовно събиране на качествени данни за CVAW: В съответствие с член 11 от Истанбулската конвенция и член 44 от

Директива 2024/1385, държавите-членки следва да събират данни за CVAW с добро качество, които са сравними и разбити, следвайки насоките на EIGE.

Ратифициране и прилагане на Истанбулската конвенция: Конвенцията е ключово средство за защита на всички жени от всички форми на насилие, включително CVAW, следователно е важно тя да се прилага изцяло от всички държави-членки. Освен това, в съответствие с Препоръка 1 на GREVIO, държавите членки трябва да гарантират признаването на дигиталното измерение на VAW в националните стратегии, програми и планове за действие относно насилието над жени като част от цялостен отговор на всички форми на насилие.

Засилване на превенцията в широкия смисъл: От първостепенно значение е справяне със стереотипите, свързани с пола и социалните норми на по-широко обществено ниво, включително чрез овластяване на жените. Държавите членки трябва да повишат осведомеността на всички професионалисти относно проявите и последиците от CVAW.

Превенцията и информираността за CVAW също трябва да бъдат интегрирани в училищните програми от ранна възраст както за момчета, така и за момичета.⁷⁸ Освен това, както препоръчва EWL в своя доклад,⁷⁹ прилагането на задължително обучение за връзки и сексуалност от феминистка гледна точка е от първостепенно значение. Обучението на мъжете и момчетата относно формите, тежестта и последствията от CVAW също е от решаващо значение. Като цяло е необходима културна системна промяна по

отношение на ролята на пола за да се справим с насилието и като с неговите корени.

Криминализиране на CVAW в съответствие с Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие: Препоръчва се държавите членки да криминализират основните форми на насилие над жени в съответствие с членове 5 до 8 от Директивата и да поддържат законодателството в крак с развитието на технологиите. Държавите членки следва да надхвърлят минималните стандарти за защита, определени от Директивата още по време на фазата на нейното транспониране в националните законодателства.

Ефективно наблюдаване и налагане на спазването на DSA: От съществено значение е националните координатори на дигиталните услуги ефективно да наблюдават и налагат спазването на DSA. Това включва налагане на глоби и, в особено тежки случаи, ограничаване на достъпа на потребителите до услугата.

Осигуряване на отчетност: Законите и политиките на държавите членки следва да гарантират отговорността на извършителите и отчетността на технологичния сектор, включително в случай на трансгранични действия на CV. Ефективното прилагане на правната рамка относно CVAW е от решаващо значение.

Подобряване на достъпа на жертвите до средства за защита: Важно е да се гарантират леснодостъпни и безопасни механизми за докладване както онлайн, така и офлайн, което позволява на жените да докладват CV.

Информацията за правните пътища и други средства за защита трябва да бъде лесно достъпна за жертвите на CVAW.

Осигуряване на специализирани услуги за поддръжка: От съществено значение е да се укрепи капацитетът на доставчиците на услуги от различни сектори, за да се отговори на уникалния характер на CVAW и нуждите на оцелелите. Специализирана подкрепа, насочена към оцелелите, с опит в областта на ICT, трябва да бъде осигурена чрез адекватно финансиране и ресурси. Осигуряването на задължително и непрекъснато образование и обучение за всички съответни професионалисти, за да бъдат оборудвани със знания относно дигиталните изрази на насилието над жени ще осигури адекватна реакция, която не причинява вторична виктимизация и повторно травмиране.

БЕЛЕЖКИ

¹EIGE (2022), Combating cyber violence against women and girls. https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en

²European Women's Lobby (EWL) (2017), #HerNetHerRights, Mapping the state of online violence against women and girls in Europe <https://www.womenlobby.org/Read-and-share-HerNetHerRights-Resource-Pack-Report>

³European Parliament Research Service (EPRS) (2021), Combating Gender based Violence: Cyber Violence. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2021\)662621](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2021)662621)

⁴EIGE (2022), Combating cyber violence against women and girls. https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en

⁵UN Women (2023), Accelerating Efforts To Tackle Online And Technology Facilitated Violence Against Women And Girls. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/10/accelerating-efforts-to-tackle-online-and-technology-facilitated-violence-against-women-and-girls>

⁶Ibid

⁷World Wide Web Foundation (2021), Online Gender-Based Violence and Abuse: Consultation Briefing. <https://uploads-ssl.webflow.com/61557f76c8a63ae527a819e6/61>

[5585a9bbfeb8836d512947_OGBV_ConsultationBriefing.pdf](https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en)

⁸European Commission, Advisory Committee on Equal Opportunities for Women and Men (2020), Opinion on combatting online violence against women, Brussels. https://commission.europa.eu/document/download/eae53eb9-ca88-4fc0-8a6e-51e771c96f68_en?filename=opinion_online_violence_against_women_2020_en.pdf

⁹Professor Liz Kelly was the first to establish the concept of a 'continuum of violence' in her book 'Surviving Sexual Violence' (1st ed.).(1988). Polity.

¹⁰European Parliament Research Service (EPRS) (2021), Combating Gender based Violence: Cyber Violence. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2021\)662621](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2021)662621)

¹¹UN Women (2023), Accelerating Efforts To Tackle Online And Technology Facilitated Violence Against Women And Girls. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/10/accelerating-efforts-to-tackle-online-and-technology-facilitated-violence-against-women-and-girls>

¹²Ibid

¹³The Economist Intelligence Unit (2021), Measuring the Prevalence of Online Violence against Women. <https://onlineviolencewomen.eiu.com/>. A survey was conducted across 45 countries (a

sample of 100 replies for each country).

¹⁴The term 'deepfakes' is a fusion of 'deep-learning' (referring to a method of artificial intelligence) and 'fake'; the latter entered the public jargon in 2017 when a perpetrator used that name on the website Reddit to refer to images and video he manipulated with AI to insert female celebrities' faces into pornographic videos without their consent. Considering that the word has been coined by a perpetrator, in order to better reflect the victims' and the feminist perspective, the EWL prefers to use the term 'sexual digital forgeries' as suggested by Mary Anne Franks, professor at George Washington University Law School and President and Legislative & Tech Policy Director of the Cyber Civil Rights Initiative, a nonprofit organisation dedicated to combating online abuse and discrimination. However, for the sake of clarity and in order to respect the original source of information, in some cases we kept in this report the reference to 'deepfakes' under brackets.

¹⁵European Parliament Research Service (EPRS) (2021), Tackling deepfakes in European policy. The study refers to 'Non-consensual pornographic deepfakes', however, the EWL prefers to use the term 'sexual digital forgeries'. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU\(2021\)690039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU(2021)690039_EN.pdf)

¹⁶World Economic Forum (2024), The Global Risk Report 2024. https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2024.pdf

¹⁷Ibid. The EPRS (2021) study refers to 'Non-

consensual pornographic deepfakes'.

¹⁸Patrini, Georgio (2019), Mapping the Deepfake Landscape. Sensity. The report refers to 'material depicting pornography', however the EWL prefers to refer to 'material depicting nudity or sexually explicit activities'. <https://giorgiop.github.io/posts/2018/03/17/mapping-the-deepfake-landscape/>

¹⁹Ibid

²⁰European Parliament Research Service (EPRS) (2021), Tackling deepfakes in European policy. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU\(2021\)690039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690039/EPRS_STU(2021)690039_EN.pdf)

²¹Monash Lens (2022), Sexual assault in the metaverse is part of a bigger problem. <https://lens.monash.edu/@politics-society/2022/07/22/1384871/sexual-assault-in-the-metaverse-theres-nothing-virtual-about-it>

²²Information provided by a representative of DG Connect (interview carried out on 16.02.2024).

²³Rothermel, A.-K. (2023), The role of evidence-based misogyny in antifeminist online communities of the 'manosphere'. Big Data & Society, 10(1). <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/20539517221145671>

²⁴Baron & Straus (1984), in Mary Anne Layden. Pornography and Violence: a new look at research, 2009. https://www.socialcostsofpornography.com/Layden_Pornography_and_Violence.pdf

²⁵UN Women (2023), Accelerating Efforts To Tackle Online And Technology Facilitated Violence Against Women And Girls.

https://www.unwomen.org/sites/default/files/2022-10/Accelerating-efforts-to-tackle-online-and-technology-facilitated-violence-against-women-and-girls-en_0.pdf

²⁶Hicks, J. (2021), Global evidence on the prevalence and impact of online gender-based violence (OGBV).

²⁷The Economist Intelligence Unit (2021), Measuring the Prevalence of Online Violence against Women. <https://onlineviolencewomen.eiu.com/> A survey was conducted across 45 countries (a sample of 100 replies for each country). https://opendocs.ids.ac.uk/articles/report/Global_Evidence_on_the_Prevalence_and_Impact_of_Online_Gender-based_Violence_OGBV_/26428096?file=48181987

²⁸FRA (European Union Agency for Fundamental Rights) (2014), Violence against Women: An EU-wide survey – Main results report, Publications Office of the European Union, Luxembourg. <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

²⁹FRA (2021), Crime, Safety and Victims' Rights – Fundamental Rights Survey. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-crime-safety-victims-rights_en.pdf

³⁰HateAid (2021), Boundless hate on the internet – Dramatic situation across Europe. https://hateaid.org/wp-content/uploads/2022/04/HateAid-Report-2021_EN.pdf

³¹Ibid

³²Bumble (2023), Bumble Backs Law to Ban Cyberflashing in 27 Countries. <https://bumble.com/en/the-buzz/bumble-backs-law-to-ban-cyberflashing-27-countries-eu-europe>

³³Ipsos (2021), Les Français et le cyberharcèlement Ampleur du phénomène, conséquences, préoccupations et idées reçues. <https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2021-12/Enquete%20Ipsos-Meetic.pdf>

³⁴FRA (2023), Online content moderation current challenges in detecting hate speech. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2023-online-content-moderation_en.pdf

³⁵Pew Research Centre, (2021), The state of online harassment. <https://www.pewresearch.org/internet/2021/01/13/the-state-of-online-harassment/>

³⁶GREVIO (2021), General Recommendation No 1 on the digital dimension of violence against women, Council of Europe, Strasbourg <https://rm.coe.int/%20grevio-rec-no-on-digital-violence-against-women/1680a49147>

³⁷The global partnership (2023), Technology-Facilitated Gender-Based Violence: Preliminary Landscape Analysis. <https://www.gov.uk/government/publications/technology-facilitated-gender-based-violence-preliminary-landscape-analysis>

³⁸UNESCO (2020), Online violence against women journalists: a global snapshot of incidence and impacts. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375136>

³⁹Ibid.

⁴⁰Henry, N., McGlynn, C. ve diğerleri (2020), Image-based Sexual Abuse, A Study on the Causes and Consequences of Non-consensual Nude or Sexual Imagery. <https://www.routledge.com/Image-based-Sexual-Abuse-A-Study-on-the-Causes-and-Consequences-of-Non-consensual-Nude-or-Sexual-Imagery/Henry-McGlynn-Flynn-Johnson-Powell-Scott/p/book/9780367524401>

⁴¹UN Expert Group (2023), Technology-facilitated Violence against Women: Towards a common definition Report of the meeting of the Expert Group 15-16 November 2022, New York, USA. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2023/03/expert-group-meeting-report-technology-facilitated-violence-against-women>

⁴²United Nations Population Fund (UNFPA) (2021), Making all spaces safe Technology-facilitated Gender-based Violence. <https://www.unfpa.org/publications/technology-facilitated-gender-based-violence-making-all-spaces-safe>

⁴³Ibid.

⁴⁴The European Liberal Forum (2021), Violence Against Women In European Politics https://liberalforum.eu/wp-content/uploads/2022/01/violence-against-women-in-european-politics_final.pdf

⁴⁵Posetti, J., et AL. (2021). The chilling: Global trends in online violence against women journalists. UNESCO Research Discussion Paper. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377223/PDF/377223eng.pdf.multi>

⁴⁶Council of Europe, Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention). <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=210>

⁴⁷European Parliament (2023), EU accession to the Istanbul Convention, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/739323/EPRS_ATA\(2023\)739323_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/739323/EPRS_ATA(2023)739323_EN.pdf)

⁴⁸Bulgaria, Czechia, Hungary, Lithuania and Slovakia..

⁴⁹GREVIO (2021), General Recommendation No 1 on the digital dimension of violence against women, Council of Europe, Strasbourg. <https://rm.coe.int/%20grevio-rec-no-on-digital-violence-against-women/1680a49147>

⁵⁰Directive 2024/1385 on combating violence against women and domestic violence. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL_202401385

⁵¹Council of the European Union (2024), Violence against women: Council and European Parliament reach deal on EU law. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/02/06/violence-against-women-council-and-european-parliament-reach-deal-on-eu-law/>

⁵²Rigotti, C. and Al. (2023), Towards an EU criminal law on violence against women: The ambitions and limitations of the Commission's proposal to criminalise image-based sexual abuse. Published in: New Journal of European Criminal Law. <https://cris.vub.be/ws/portalfiles/portal/92354738/20322844221140713.pdf>

⁵³EWL (2023), Priorities for the Trilogues: Rape must be made an offence under the Directive on violence against women. <https://www.womenlobby.org/EWL-Priorities-for-the-interinstitutional-negotiations?lang=en>

⁵⁴Ibid.

⁵⁵Ibid.

⁵⁶Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/>

⁵⁷Professor Clare McGlynn (2022), Image-Based Sexual Abuse, Pornography Platforms and the Digital Services Act. <https://hateaid.org/wp-content/uploads/2022/04/ImageBasedAbuse-and-DSA-Expert-Opinion-McGlynn-and-Woods-17-Jan-2022.pdf>

⁵⁸These sub-categories correspond to the forms of CV that can be reported by users such as: cyber stalking, cyber harassment, cyber flashing, hate, non-consensual images etc.

⁵⁹European Commission (2023), Commission designates second set of Very Large Online Platforms under the Digital Services Act.

https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-designates-second-set-very-large-online-platforms-under-digital-services-actTX/T/?toc=OJ%3AL%3A2022%3A277%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.277.01.0001.01.ENG

⁶⁰Regulation (EU) 2024/1689 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

⁶¹Interview with a representative of DG Connect carried out on 16.02.2024.

⁶²Directive 2012/29/EU establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32012L0029>

⁶³Directive 2011/36/EU on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32011L0036>

⁶⁴Ibid.

⁶⁵Regulation (EU) 2016/679 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, (General Data Protection Regulation). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

⁶⁶EIGE (European Institute for Gender Equality) (2022), Combating cyber violence against women and girls, Vilnius.

⁶⁷Council of Europe (2022), No space for violence against women and girls in the digital world. <https://www.coe.int/en/web/>

[commissioner/-/no-space-for-violence-against-women-and-girls-in-the-digital-world](#)

⁶⁸Panorama Global (2023), I DIDN'T CONSENT: A Global Landscape Report on Image-Based Sexual Abuse, Prepared by: The Image-Based Sexual Abuse Initiative. <https://assets-global.website-files>.

⁶⁹UK Parliament, House of Commons Library, Online Safety Bill: progress of the Bill. <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9579/>

⁷⁰Council of Europe (2022), The digital dimension of violence against women as addressed by the seven mechanisms of the EDVAW Platform. <https://rm.coe.int/thematic-report-on-the-digital-dimension-of-violence-against-women-as-/1680a933ae>

⁷¹Institut pour l'égalité des femmes et des hommes, Plainte au pénal contre Twitter pour la distribution non-consensuelle d'images intimes | Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. https://igvm-iefh.belgium.be/fr/actualite/plainte_au_penal_contre_twitter_pour_la_distribution_non_consensuelle_dimages

⁷²Naffi, N. et Al. (2023), Empowering Youth to Combat Malicious Deepfakes and Disinformation: An Experiential and Reflective Learning Experience Informed by Personal Construct Theory, Journal of Constructivist Psychology. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10720537.2023.2294314>

⁷³Panorama Global, The Reclaim Coalition. Last accessed in May 2024. <https://>

www.panoramaglobal.org/reclaim

⁷⁴Inach, #StopFisha. Last accessed in May 2024. <https://www.inach.net/stopfisha/#:~:text=Created%20in%20April%202020%20during%20the%20quarantine%2C%20the,given%20to%20the%20practice%20of%20disseminating%20intimate%20content.>

⁷⁵Council of Europe (2022), The digital dimension of violence against women as addressed by the seven mechanisms of the EDVAW Platform. <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/edvaw-platform>

⁷⁶StopNCII, About us. Last accessed in May 2024. <https://stopncii.org/about-us/>

⁷⁷EIGE (2022), Combating cyber violence against women and girls. https://eige.europa.eu/gender-based-violence/cyber-violence-against-women?language_content_entity=en

⁷⁸The importance of prevention was stressed by all consulted stakeholders (see Annex II of the full report).

⁷⁹EWL (2020), Feminist Sexuality Education. https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/lef_sexeduc_web.pdf